

Motion till riksdagen 2021/22:748

av Mikael Strandman (SD)

Förbjud kontanthantering för handel med järn- och metallskrot

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett kontantförbud för handel med järn- och metallskrot och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skrotstölderna medför stora samhällskostnader. En stöld av vital infrastruktur kan medföra enorma följdskostnader för ett stöldgods som bara är värt några tusenlappar i metallvärde. Avklippta och stulna kopparkablar orsakar stora avbrott i järnvägstrafiken med förseningar och inställda tåg som följd. Kabelstölderna medför också en stor risk för allvarliga elolyckor då delar av järnvägsanläggningen kan bli strömförande när kablar eller jordförbindelser klipps av. Vidare påverkas kraftförsörjningen när kablar stjäls och kulturhistoriska värden går förlorade när t ex kyrkorna blir bestulna på deras tak och stuprännor. Inom skrotindustrin sker kontinuerligt inbrott och stora summor läggs på att skydda skrotgårdarna från inbrott.

Drivkraften för de kriminella personerna och seriebrottsligorna är att snabbt få ersättning för skrotet i kontanta medel när skrotet säljs till icke nogräknade skrot-handlare. Kontanter är inte spårbara likt en banköverföring och detta gynnar de kriminella och skapar problem för polisen i utredningsfasen. Inom EU har ett antal länder redan infört kontantförbud för att hindra stölderna, exempelvis i England och Frankrike.

De åtgärder som hittills vidtagits för att stoppa stölderna är exempelvis DNA-märkning av metaller samt omvänd moms vid handel med skrot. Dessa åtgärder har haft en viss påverkan men mer krafttag behövs för att minska brottsligheten. Värdet av skrot sitter inte i attributet utan materialkvalitén. Man kan omvandla stöldgodsets utseende utan att förlora värdet av metallen. DNA-märkningen försvinner lätt vid upphettning.

Sverige har idag två branschorganisationer inom skrotindustrin, Återvinningsindustrierna och Svenska Järn. Föreningarna ansåg att det klientel som behöver kontanter som betalningsmedel är ett klientel med ett tveksamt uppsåt och beslutade om ett frivilligt kontantförbud för betalning av skrot sedan flera år tillbaka. Den etablerade industrin använder inte kontanter som betalningsmedel.

Det stora materialflödet inom ett samhälle kommer från företag som producerar varor, jobbar med infrastruktur eller liknande. Dessa transaktioner går alltid över faktura. En privatperson kan inte äga några större mängder material då man varken producerar varor eller gör stora infrastrukturprojekt. All handel med större summor hanteras B2B, business to business. Syftet med det frivilliga kontantförbudet var att möjliggöra spårbarhet för myndigheter, försvåra penningtvätt samt förbättra arbetsmiljön för de anställda då rånrisken minskar.

Sett till omsättning bedriver dessa två branschorganisationer tillsammans ca 90 % av skrothandeln i Sverige. De övriga 10 % består av ett stort antal mindre företag som inte är medlemmar i en av dessa två branschorganisationer, vilket innebär att de inte omfattas av ett frivilligt kontantförbud. Enligt statistik från Statistiska centralbyrån är dock de flesta företag inom skrotbranschen mindre företag med inga eller högst fem anställda.

I SOU 2014:72 föreslog utredningen ett förbud mot kontanter, checkar och postväxlar vid handel med skrot. Alla remissinstanser var positiva till utredningens förslag, även polisen, med vissa smärre justeringar, men trots detta har inget hänt sen dess.

Ett kontantförbud drabbar bara den sektor som absolut måste ha icke spårbara transaktioner för att undvika att synas.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag riksdagen att besluta att förbjuda kontanthantering för handel med järn- och metallskröt.

Mikael Strandman (SD)